

SAMLAREN

TIDSKRIFT
FÖR
SVENSK LITTERATURHISTORISK
FORSKNING

NY FÖLJD. ÅRGÅNG 19

1938

UPPSALA 1938

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET

UPPSALA 1938

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI A.-B.

3*633

BAKGRUNDEN TILL FRU LENNGRENS BJÖRNDANSEN.

AV

ESKIL KÄLLQUIST.

Alltifrån Ivar Hjerténs undersökning av fabeln i vår 1700-talslitteratur har som säker källa till fru Lenngrens berömda satir *Björndansen* utpekats en prosaberättelse i *Stockholmsposten*, »Björnen, Apan och Swinet», enligt tidningens uppgift översatt från spanskan.¹ Såsom Hjertén framhållit, är den väl torftig i förhållande till »fru Lenngrens genomarbetade, mästerligt avvägda dikt», men obestriddligen äro likheterna sådana, att fru Lenngren måste ha utgått från någon form av ifrågavarande fabel. Dikten antyder också själv, att den återger en bekant saga:

På en Wauxhall ibland djuren
Björnen en gång, som man vet,
I balletten och i touren
Visade sin skicklighet.

Ägnat att förvåna är emellertid, att så lång tid hunnit förflyta mellan prosafabeln och dikten. »Björnen, Apan och Swinet» ingick i numret för den 2 februari 1784, »Björndansen» följde på dagen femton år senare (den 2 februari 1799). Fru Lenngren skulle alltså ha dröjt underligt länge med att ta ad notam tidningsfabelns slutord: »I Auctorer och Författare! gören eder nytta af denna Fabel».²

¹ IVAR HJERTÉN, *Fabel och anekdot inom Sveriges 1700-talslitteratur*, Stockholm 1910, s. 241 f. Jfr KARL WARBURG, *Anna Maria Lenngren*, Stockholm 1917, s. 195 och ANNA MARIA LENNGREN, *Samlade skrifter (Svenska författare utgifna af Svenska vitterhetssamfundet 6)*, III (Kommentar) s. 421. Prosafabeln avtryckes av Hjertén och i kommentaren. — Fru Lenngrens *Samlade skrifter* förkortas i fortsättningen *S. Skr.*

² Att *Björndansen* trots den sena publiceringen skulle vara av gammalt datum finns ingen anledning att gissa. I fru Lenngrens båda 1798 uppgjorda förteck-

Dessutom kan man fråga sig, om en dikt som *Björndansen* verkligen tillkommit blott som en rimmad utformning av ett uppslag från en anekdot i en tidning. Visserligen florerade under 1700-talets senare hälft en fabeldiktning av tidlöst tankeinhåll och utan anknytning till dagens händelser och personliga stämningar — betecknande nog mest översättningar och imitationer — och även av fru Lenngrens hand föreligga i denna genre några försök, till vilka inte en bestämd bakgrund har kunnat påvisas. I allmänhet hålla sig dock hennes dikter påtagligt nära en aktuell verklighet, och *Björndansen* gör minst av allt intryck av enbart stilövning. Den har en konkretion, en impulsivitet och en explosiv kraft, som låta förmoda en speciell inspiration:

Oförmodadt, fram ur hopen,
 Mot danseuren lopp en So,
 Med de gälla bifallsropen:
 Excellent! bravissimo!

Under smädelsen och grinet
 Björnen modet än behöll;
 Men, vid bifallet af Svinet
 Hvem kan undra om det föll?

Inför dessa båda sista strofer har man svårt att tro diktens innebörd vara uttömd genom karakteristiken »en satir mot det slags kritik, som berömmar det dåliga». Man kommer ogärna från misstanken, att författarinnan också är personligen berörd. Att hon tidigare i dikten i viss mån haft sig själv i tankarna är tämligen uppenbart. Ur skilda synpunkter få ju de olika djuren kritisera den stackars björnens dans. Den som först yttrar sig mera utförligt är apan:

Fåfångt söker man sig skapa
 Til hvad ej naturen vill,
 Ropte en bedagad Apa:
 Kära Nalle bjud ej til!

För ingen förebråelse torde fru Lenngren som författarinna ha varit så känslig som just för beskyllningen att söka skapa sig till »vad ej naturen vill». När hon skrev detta, hade ett år ännu inte gått, sedan hon genom *Några ord till min k. Dotter* varit angelägen att

ningar över tryckta och otryckta dikter saknas den men finnes i supplementet till en av dessa upptagen för år 1799 (*S. Skr.* III, s. 610).

understryka, att vitterheten hörde blott till hennes »nipper», att hon ej sökte »at mannabragder hinna» utan var tillfreds med sitt köns »bestämmelse». I företalet till *Skaldeförsök* betygar också Rosenstein, att »Fruentimmer, som syntes vilja bilda sig efter det andra könet, voro för henne motbjudande». Tack vare hans karakteristik kunna vi därjämte se, hur nära fru Lenngrens egen reaktion inför kritik och beröm avspeglas i *Björndansen*. Så länge björnen drabbades blott av smädelser och ofin granskning, fortfor han och höll god min — vad är väl detta om inte en transponering till djursagans motivkrets av de egenskaper hos skaldinnan, som Rosenstein iakttagit: »Delande det ödet med åtskillige af hennes samtida store Författare att klandras, var hennes enda vapen mot klandret, hennes enda hämd ett fint skämt och ett småleende. Hennes ögon hade då ett uttryck, som ingen kan glömma, som sett det. Men vid minsta tecken af bifall, nedslogos dessa ögon . . .»

Ett förmodande att fru Lenngren tagit upp den gamla prosafabelns kvickhet på grund av någon speciell omständighet i samband med hennes författarskap ligger nära till hands, men värre är att få detta verifierat, särskilt som det biografiska materialet är så ytterst obetydligt. Då endast ett tiotal brev från fru Lenngren finnas bevarade, kan man sålunda inte ha något större hopp att på den vägen finna behöfliga upplysningar. Egendomligt nog är dock det brev, som ligger *Björndansen* närmast i tiden, skrivet med anledning av översvallande lovord från en poetisk dilettant. En grevinnan Eleonora Charlotta d'Albedyhll hade nämligen tillsänt henne en poetisk saga med begäran om rättelse av felen däri och inlett denna anhållan med en entusiastisk versifierad hyllning. Att fru Lenngren betraktat saken med ett ironiskt smålöje tyckes framgå av svarsbrevet trots dess konventionella artighetsfraser.¹ Ingenting tyder dock på att berömmet gått fru Lenngren djupt till sinnes.

En annan tänkbar möjlighet är, att ett mer eller mindre offentligt uttalande om fru Lenngren kunnat utgöra bakgrunden. Man har därför att söka efter något tecken därtill i tidningarna under de närmast föregående veckorna eller månaderna. Mycket riktigt finner man också i *Dagligt Allehanda* för den 8 januari en anmärkningsvärd hyllningsdikt. Den bär överskriften »Til Fru Assessorskan Lenngren, den 3 Januarii 1799» och är tydligen framkallad av den

¹ Se *S. Skr.* II, s. 466 f. och III, s. 572 f.

i *Stockholmsposten* den 2 januari publicerade *Bouquetten*, vilken delvis citeras. Dikten har följande lydelse:

Non Satis est esse pulchra poemata: — dulcia Sunto. *Horat.*
Ej är'et nog, det Versen är wacker: — han flödar af sötma.

Qwickhet prisas bör och wett:
Dygdens lof dock högst må gälla:
Många prof af alt Ni gett:
Senast i Er wackra Nella.
»Knöt och sjöng — och sjöng och knöt.»
Sjung, Du Lilla! Du är söt:

Oskuld — ogjordt, födt behag —
Eld och lif — och hjertelag —
Ädelt i hwart enda drag —
Men tilhopa — hela Summan,
Ställer Dig i skönsta dag,
Och Sublimt Du klappar Gumman:
Gummans ömhets-tår — dess Sång —
Nellas tystnad — Nellas språng —
Mycket wackert på en gång!

Uti Snillets Fatebur
Ni förstår, Min Fru! at wälja.
Alt är sjelfwäxt — alt natur —
Hwem som Ni har lärt förtälja?
Med hwad lätthet — hwilket språk!
Aldrig skymt af konstens bråk.

Högst på kullen Snillets Gud
När han Nellas Sång fick höra,
Kände strax Er Lyras ljud:
(Altid wällust för hans öra:)
»Skönt, Min Dotter! — Snällt och Skönt!»
»Ropte Han, det bör bli lönt.»

Erato han wänligt bad,
Myrth- och Lager-krants Er fläta,
Af de ewigt gröna blad,
Och de blommor ej förgäta,
(Wäxt af himmelskt Guda-frö,)
Som ej falna — aldrig dö.

Sådant lif Ert namn han spår:
 Sensta werlden skal det hedra.
 Änglar gå i Nellas spor:
 Sång-Gudinnorna i Edra:
 Och sin Syster och sin Wän
 Glada känna de igen.

Tydligen ha vi här att göra med en något tvivelaktig vitterlek. Det otympliga ligger inte bara i de enskilda uttrycken utan än mer i de lösa associationsbanden — pekoralens säkraste kännetecken. Inte minst den andra strofen, vilken svällt ut över de normala bräddarna, rymmer därav »mycket på en gång». Hur välmenande poemet än varit, kan det knappast ha undgått att utmana fru Lenngrens löje — även om hon varit okunnig om vem som skrivit det.¹

I *Dagligt Allehanda* är dikten införd anonymt, och veterligen ha inga uppgifter om författaren blivit framställda i tryck. På ett extrablad, sammanbundet med ett exemplar i min ägo av fru Lenngrens *Skaldeförsök* i dess första upplaga, finnes emellertid hyllningen avskriven och har där underskriften: »Liljestråle Justitie Cancellor och Ridd. af K: Nordst: Orden.» Vem som gjort denna avskrift torde vara omöjligt att avgöra; stilen tycks dock hänvisa den till tidigt 1800-tal.

Attributionen till den gamle poetiserande J. W. Liljestråle synes ha all sannolikhet för sig, även om det ej gärna är möjligt att enbart av stilistiska skäl leda den i bevis. Att Liljestråle var »flitig insändare i lärda och vittra journaler» framhålles av Wieselgren i *Biographiskt Lexicon*, och att han vid denna tid hade *Dagligt Allehanda* som sitt språkrör visar en insänd artikel den 22 januari 1799.² Diktens anda svarar också i tillämpliga stycken förträffligt mot hans huvudverk *Fidei-Commiss til min son Ingemund*, utkommet i sin andra utökade upplaga 1797. Inledningsversernas motställning av kvickhet och dygd kan väl vara föranledd av *Några ord til min k. Dotter* (strof 19) men återfinnes därjämte bland det nydiktade i andra upplagan av *Fidei-Commiss*, där författaren som nidingsvett förbannar

¹ Dikten avtryckes i *S. Skr.* i kommentaren till *Bouquetten* (III s. 520 f.) men sättes inte i samband med *Björndansen*.

² Ett svar till G. A. Silverstolpe med anledning av några kritiska anmärkningar i *Journal för Svensk Litteratur* till Liljestråles översättning av Thomas a Kempis. Denna insändare är undertecknad »Stockholm den 3 Jan. 1799» — alltså samma dag som dikten till fru Lenngren.

At sinrikt vara oförskämd — på dygdens kostnad qvick.¹

Den höga uppskattningen av det okonstlade i poesien, som särskilt kommer fram i tredje strofen, utmärker likaledes den stora lärodikten till Ingemund. Denne tillrådes att framställa sin mening tydligt och enkelt:

Af ord-prång eller konstladt fjäs bör den ej skymmas bort.²

Och ganska starkt påminnes man om Lenngren-hyllningens uttryck »Alt är sjelfväxt — alt natur» vid läsningen av »Företal til nya Uplagan af Fidei-Comisset». Poeten må bruka »alla talesätt och figurer, som göra stylen glad och lekande», heter det där, dock med reservationen, »at detta alt lätt, beqvämt och otvunget, liksom sjelfmant uppkommer». Såsom ganska karakteristiskt för Liljestråle kan vidare betraktas, att dikten som motto har ett latinskt vers-citat jämte en något klumpig återgivning på svenska.

Slutligen kan man observera ett par typografiska egenheter i dikten. Sålunda äro tankstrecken påfallande många och förekomma bl. a. i ställningar, där ett kommatecken vore det normala. (Typiskt nog har ett sådant utbyte gjorts i den från fru Lenngrens *Bouquetten* direkt citerade versen liksom i Horatius-citatet.) Alldeles samma förhållande möter i alla andra dikter av Liljestråle från denna tid — för att komma nydiktade partier i andra upplagan av *Fidei-Commiss* på spåren behöver man alltså inte läsa de båda upplagorna jämsides; det räcker med att se efter, var det finns några tankstreck. Detta skiljetecken är nog relativt vanligt i 1790-talets diktning, men även med hänsyn härtill är frekvensen hos Liljestråle synnerligen stor.³ Beträffande interpunktionen i hyllningsdikten fäster man sig även vid den rikliga förekomsten av kolon, vilken fullkomligt svarar mot Liljestråles skrivvanor. Framför allt är dock kombinationen av kolon och tankstreck i Horatius-citatet och dess översättning anmärkningsvärd. Detta dubbla skiljetecken torde såväl

¹ J. W. LILJESTRÅLE, *Fidei-Commiss til min son Ingemund*, Stockholm 1797, s. 66.

² O. a. a. s. 67.

³ Se förutom *Fidei-Commiss* (t. ex. s. 66, 79, 81, 89, 92, 101, 106, 108) *Försök Til Nya Kyrko-Psalmer*, Strengnäs 1798, eller den handskrivna dikten *Tanke-Flygt. Wid Seculi början: — Nydrs Morgon 1801* i ett exemplar av *Fidei-Commiss* med anteckningar av Liljestråle själv (UUB cod. V 86). — I sin insändare i *Dagligt Allehanda* den 22 jan. 1799 inskjuter Liljestråle ett tankstreck i en citerad latinsk vers från Persius alldeles som skett i Lenngren-diktens horatianska motto.

bland de större skalderna som bland tillfällighetspoesiernas dussinrimmare få anses mycket sällsynt men favoriseras just av Liljestråle.¹

Får man med stöd av en om ock anonym uppgift samt vissa inre och yttre kriterier antaga, att Liljestråle skrivit dikten i *Dagligt Allehanda* den 8 januari 1799, så blir det också rimligare, att denna givit anledning till fru Lenngrens björnfabel, tryckt tre veckor senare. Liljestråle åtnjöt ju ett stadgat rykte som »poet ridicul» och blev på fru Lenngren närstående håll en skottavla för åtlöje.² Själv kastade hon en skålmsk sidoblick från sin *Några ord til min k. Dotter* till hans *Fidei-Commiss til min son Ingemund*. I ett brev till Leopold den 22 mars 1798, innan dikten till Betty ännu var tryckt, beklagar hon skämtsamt, att hon inte gjort likheten större genom »at kalla flickan Ingeborg».³ Liljestråle figurerar i detta brev under namnet Durencran, hämtat från Leopolds vidräkning med honom i uppsatsen »Scribenten Durencran berättar sit Poëtiska och Critiska Lefnadslopp». Om också skriven tidigare hade denna kvicka och fullkomligt mördande satir över Liljestråle både som poet och litterär smakdomare först tämligen nyligen blivit offentliggjord i *Läsning i blandade ämnen*.⁴ Det kan därför vara lätt förklarligt, om lovsången till skaldinnan från den beryktade pekoralisten med den dåliga smaken⁵ hos henne aktualiserat berättelsen om den dansande björnen och svinets tivelaktiga komplimanger. Att samtiden eller åtminstone den närmaste eftervärlden inte varit främmande för detta samband, finner man av den ovan omtalade anteckningen i mitt exemplar av *Skaldeförsök*. Under den dikt, som där anges

¹ Ett 10-tal exempel i *Kyrko-Psalmer*, ungefär 30 i *Fidei-Commissets* nydikningar samt ej mindre än 7 (eller 8) i den ovan nämnda handskrivna diktens fyra strofer. (Även i hans prosa-insändare den 22 jan. finnes ett fall.)

² Det kan dock anmärkas, att en latindikt över Samuel Älf av Liljestråle infördes i *Stockholmsposten* den 26 sept. 1799. I brev till E. M. Fant den 18 jan. 1800 skrev Liljestråle, att han nog märkt en del fel i poemets kvantiteter, »men Com^oRådet Lengren, som fått en afskrift deraf, hade imedlertid tryckt det i Stockh^{ms}Posten.» (UUB cod. G 70 a bl. 62.)

³ *S. Skr. II*, s. 464 f.

⁴ I sista häftet för 1797 (utkommet i januari följande år). Jämsides med Liljestråle nämnes i fru Lenngrens brev »Magnus Blix, Härads höfding». Som komplettering till kommentaren i *S. Skr.* må här påpekas, att Blix i samma häfte av *Läsning i blandade ämnen* fått dela Liljestråles öde att råka ut för Leopolds hårdhänta upptuktelse. I *Stockholmsposten* refererades denna kritik av Blix den 22 mars 1798, d. v. s. samma dag som fru Lenngren skrev sitt brev till Leopold — ännu ett exempel på hur händelserna för dagen flyta genom hennes penna.

⁵ Enligt GUSTAF LJUNGGREN, *Svenska vitterhetens häfder III*, Lund 1881, s. 196, skulle satiren Durencran ha skrivits 1794 och varit närmast föranledd av Liljestråles recension över en samling dikter av Pehr Enbom. (Jfr dock J. VIKTOR JOHANSSON, *Extra Posten*, Göteborg 1936, II s. 60).

vara författad av Liljestråle, finnes nämligen tillskrivet: »Fru Lenngrens Svar Vauxhahn eller Björndansen».

Skulle *Björndansen* alltså ha personlig adress, kommer den däri-genom att framstå avsevärt mera från, än om den varit endast ett skämt med dålig kritik i största allmänhet. Särskilt skildringen av svinets brådstörtade uppträdande på scenen blir då ej blott dräpelig utan fullkomligt dräpande. Man kan heller inte annat än finna det hjärtlöst att på sådant sätt vedergälla en uppriktig beundrars rätt-framma hyllning. Kanske att man dock trots allt inte får taga orden alldeles efter bokstaven. Liljestråles framträdande kan ha givit första impulsen, och sedan har den poetiska fantasien fritt gestaltat det övriga. Naturlig talang och mångårig vana ha kommit fru Lenngren att sarkastiskt tillspetsa uttrycken, men någon genom-förd ironi behöver det inte ha varit fråga om från hennes sida. Detta förbjuder hennes goda hjärta — »Man kan icke bättre förena finhet med öppenhet, munterhet med varsamhet, det kvickaste skämt med den hjertligaste godhet än hon gör», skrev Franzén till Michael Choræus under dessa år.¹

Ur ett par synpunkter kan det vara belysande att sammanställa *Björndansen* med dikten *Dröm* ett år tidigare. Detta svar på Gyllenborgs *Ode til Fru Lenngren* verkar på oss som ett maliciöst angrepp på fru Nordenflycht men torde likväl vara avsett som ett tämligen harmlöst skämt, i ej ringa grad självironiskt menat.² Med *Dröm* torde *Björndansen* dessutom ha det gemensamt, att vad som i båda fallen bidragit till den skarpa riposten varit, att fru Lenngren känt sig utmanad. Den som själv så samvetsgrant velat bevara sin anonymitet, att hon (efter giftermålet) aldrig offentliggjort en enda dikt med utsatt namn³, måste ha känt sig illa berörd av av att bli utpekad som skaldinna, först av Gyllenborg och så på nytt i en annan publicerad dikt. Hon riskerade ju därmed att, liksom björnen i hennes fabel, råka ut för klandret att söka

sig skapa
Til hvad ej naturen vill.

¹ Cit. efter ANNA MARIA ROOS, *Ett gammalt familjearkiv*, Stockholm 1909, s. 91.

² Se ANTON BLANCK, *Anna Maria Lenngren*, Stockholm 1922, s. 77 f. (Även i *Samlaren* 1920, s. 59 f.)

³ Även *Dröm* trycktes utan författarnamn i *Läsning i blandade ämnen*, ehuru placeringen efter Gyllenborgs *Ode til Fru Lenngren* tydligt nog kunde avslöja skaldinnan.

Att hon för tillfället omnämndes i smickrande ordalag, förbättrade föga saken, då hon enligt Rosensteins vittnesbörd blev brydd »vid minsta tecken af bifall».

Om *Björndansen* med största sannolikhet kan antagas ha haft sin upprinnelse i en hyllningsdikt i *Dagligt Allehanda*, så fick den också en följskrift i samma tidning. Den 26 februari 1799 trycktes där följande anonyma dikt:

Kung Lejon dömde sundt och rätt:
 Den wackra fabeln intet ljuger:
 At Nalles rass står ej til Menuett,
 Och swin-critiken aldrig duger;
 Ehwad den har på något gnällt,
 Ell' sitt bravissimo uthwinat gällt.
 Will man den saken än i någon twifwel draga,
 Se här et nytt bewis, uti en gammal

Saga
 Om Bäckén.

Virtutem vident, intabescensque ridendo. *Virg.*

Det war en gång en bäck, ej mycket djup, men klar,
 Som genom blomspridt fält i hundra bugter krökte,
 Förnögde med sitt sorl — och nägdens fägring ökte;
 Tils ändtlig han sin skatt i Thetis sköte bar:
 I rinnande Chrystall där Himlens skyar flyta;
 Och mot dess blanka yta,
 Sig Middags-Solens strålar bryta.
 Wid aftonswalkans lugn, uti hans lätta wåg,
 Man Månens bild och stjärnan glindra såg:
 Til lek, i trädens skygd, hit lockas bygdens Unga:
 Och skogens Virtuosi mot natten höres sjunga.

Til denna bäck, som sägs, en afton kom en galt:
 En Lymmel — full af dynt — och trynwis framför alt.
 Kanske en ful figur i watnets glas sågs skymta:
 »Du skildrar dumt och falskt» förbittrad hörs han grymta,
 (En elak själ förwändt i sannings spegel ser)
 »Du usla watten-sqwal — Ju hwarken Å ell' ström!
 »Hwad titel har du wäl til heder och beröm?
 Nu arg och afundsjuk han bäckens flod wil grumla;
 Han börjar hiskligt där, at wältra sig och tumla,
 Från botnen böka opp grus, äfja, smuts och ler,
 Och wärre rusta där, än Pärkel sjelf och Näcken.
 Ditt wärde, mente han, skall ingen rosa mer:

»Tack nu, Min fina Wän! han sade då til bäcken,
 »Jag här uti din göl mig litet badat har:
 »Men ser nu ganska wäl det är ej alla dar
 »Du är så hjertans spegelklar:
 »Rätt otäck ser du ut» och därwid log den gäcken.
 Okynnes djur! gaf bäcken kort til swar,
 »Gå, Niding! wräk dig bort! — fort hän din kos — war snar!
 »Min bölja af sig sjelf, skall nog till klarhet hinna.
 Han gick: — och innan kort,
 Alt grumlet föll — och gytjan sköljdes bort —
 Och bäcken — lika ren som förr — sågs rinna.

Så redbart wärde — förorättad dygd,
 Til aggets skam och tadlets blygd,
 Skal — blott med Tidens glaf, (sjelf omödd,) seger winna.
 Af Tiden — fritt från hat och gunst — rätt utslag gifs;
 Falsk frägd förfalnar fort; — den äkta står — och trifs.

Stockholm den 3 Febr. 1799.

Mellan denna dikt och vershyllningen till fru Lenngren framträda genast flera analogier. *Björndansen* lika wäl som *Bouquetten* har kommit en Lenngren-beundrare att utgjuta sig i vers, och båda gångerna äro rimmerierna i *Dagligt Allehanda* noggrant daterade till dagen efter att fru Lenngrens dikter stått att läsa i *Stockholms-posten*. Gemensamt är vidare, att latinska verser fått tjäna som motto. Slutligen har den ovan anmärkta rikedom på tankstreck liksom överflödet på kolon i den förra dikten sin fulla motsvarighet i den senare. T. o. m. kombinationen av kolon och tankstreck finns här representerad. — Skulle möjligen båda dikterna ha en och samma författare?

Stilistiskt och innehållsligt torde ingenting finnas, som hindrar Liljestråles författarskap. Möjligen kan invändas, att sagan om bäcken och svinet styckevis har en rapphet och ledighet, som man knappast vill tilltro Ingemunds fader. I själva verket är Liljestråle inte alldeles utan dessa egenskaper. Lika litet kan man mot honom åberopa, att början av den egentliga sagan skulle vara alltför lyrisk. Tvärtom kunna likheter uppvisas med ett parti i *Fidei-Commiss*¹, och på båda ställena är det verser från Creutz, som klinga igenom. I fråga om reflexionerna och den allmänna andan är steget ej långt till *Fidei-Commiss* och Liljestråles övriga skrifter. Kanske får man ej heller fästa alltför stort avseende vid att *Björndansens* syftning

¹ Se särskilt s. 61 f. i 1797 års upplaga.

inte skulle ha blivit genomskådad av den, som udden i första hand varit riktad mot — kuriöst nog vill han ju liksom ställa sig i nivå med den första fabelns författare genom att med instämmande i sens-moralen visa fram ännu ett prov på svinets dåliga omdöme!

Någon fortsättning i Stockholmsposten fick inte diktväxlingen. En händelse, som ser ut som en tanke, finns dock att anteckna. Från samma år förskriver sig nämligen ännu en versfabel av fru Lenngren, *Hjorten och kaninen*, visserligen aldrig tryckt under hennes livstid men i hennes egenhändiga diktförteckning upptagen under 1799 och placerad närmast efter *Björndansen*.¹ Den handlar om en kanin, som tillropar en hjort, att denne inte är ensam om sin krona: »Jag skjuter öronen: Se nu!/ Nu har jag också horn med grenar»; till svar ger det ädla djuret pysslingen blott en blick och går oberört vidare. Märkligast är, att denna fabel — utan att motsvarighet därtill finnes i dess antagliga källa² — får litterär tillämpning:

Snillet's son! tag et exempel!
Spegla dig i händelsen:
Vid din fart till minnets tempel
Svara aldrig pysslingen.

Men att här ifrågasätta ett samband vore väl att gå för långt på de djärva konstruktionernas väg.

¹ Se *S. Skr.* III, s. 610.

² Om eventuella förebilder se kommentaren i *S. Skr.* III, s. 424 f.